

ВІДГУК

на дисертаційну роботу Одерова Артура Михайловича за темою:
«Обґрунтування тесту фізичної підготовленості», подану на здобуття наукового
ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту, за спеціальністю
24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

Актуальність теми. Одним з основних напрямків реформування Збройних сил України на період до 2020 року поряд з технічним переозброєнням та реорганізацією управлінської структури є професіоналізація, яка включає як перехід збройних сил до комплектування особовим складом на добровільних засадах, так і суттєве підвищення значимості бойової підготовки усіх категорій військовослужбовців. Тому вже сьогодні постає питання: яким має бути рівень фізичної підготовленості військовослужбовців професійної армії? На сьогодні результати військовослужбовців, оцінених за чинними нормативами з фізичної підготовки не дозволяють з впевненістю стверджувати про бойову готовність військовослужбовців. Враховуючи останні події в державі, актуальність обраної теми дослідження не викликає сумнівів, оскільки готовність військовослужбовців до захисту Вітчизни є одним із першочергових завдань Збройних Сил України, а також актуальним питанням залишається розробка тесту фізичної підготовленості військовослужбовців, який би дозволив характеризувати не лише фізичну підготовленість військовослужбовців, а й бойову підготовленість військовослужбовців до виконання завдань за призначенням під впливом екстремальних чинників військово-професійної діяльності.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану наукової і науково-технічної діяльності Управління фізичної підготовки Центрального управління підготовки та повсякденної діяльності військ (сил) Збройних сил України на 2011-2015 р.р. за темою НДР «Модель фізичної підготовки у Збройних силах України зразка 2017 року та перспективи її розвитку», шифр – «Перспектива-ФП» (номер державної реєстрації 0101U001568) та відповідно до плану наукової і науково-технічної діяльності Командування Сухопутних військ Збройних сил України

на 2011-2015 рр. за темою НДР: «Обґрунтування критеріїв і показників визначення психофізіологічних можливостей військовослужбовців щодо ведення бойових дій», шифр: «Можливість», (номер державної реєстрації 0101U001769).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що сформульовані в роботі мають достатню ступінь обґрунтованості. Вірогідність отриманих у роботі результатів забезпечена адекватністю методів дослідження, поставленим завданням, коректною статистичною обробкою одержаних даних, а також позитивним ефектом впровадження результатів роботи у практику.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що уперше науково обґрунтовано та апробовано тест фізичної підготовленості військовослужбовців Збройних сил України, який відрізняється від діючих тим, що критерії окремих нормативів базуються на тісному взаємозв'язку з рівнями професійної підготовленості військовослужбовців при застосуванні диференційованого підходу до оцінювання рівня фізичної підготовленості відповідно до етапів військово-професійної підготовки.

Експериментально підтверджено, що авторський тест «придатності» забезпечує завчасне формування фізичної готовності військовослужбовців до військово-професійної діяльності усіх військових спеціальностей.

Практична значущість одержаних результатів полягає в розробці та впровадженні у практику роботи Збройних сил України авторського тесту фізичної підготовленості військовослужбовців; оцінці рівня фізичної придатності та фізичної готовності військовослужбовців служби за призовом та за контрактом на різних етапах їх професійного становлення; оцінці ефективності фізичної підготовки; формуванні змісту фізичної підготовки для військовослужбовців з різним рівнем фізичної підготовленості. Це підтверджено актами впровадження у навчально-виховний процес

Гвардійського ордена Червоної Зірки факультету військової підготовки імені Верховної Ради України Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» та Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного; у практику навчальних центрів Сухопутних військ Збройних сил України.

Основні положення дисертаційного дослідження відображено в 17 наукових та навчально-методичних публікаціях, серед яких 7 наукових статей у фахових виданнях України, 2 публікації у інших виданнях та 8 тез доповідей. Автореферат дисертації та публікації дисертанта повністю відповідають змістові дисертаційної роботи.

Оцінка змісту дисертації, її завершення в цілому та ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертації.

Дисертаційна робота складається зі змісту, переліку умовних скорочень, вступу, п'яти розділів, висновків, 10 додатків, списку використаних джерел. Дисертацію виконано на 211 сторінках (із них 162 сторінки основного тексту), ілюстровано 22 таблицями та 28 рисунками. У роботі проаналізовано 232 джерел, з яких 209 кирилицею та 23 латиною. Аналіз дисертаційного дослідження засвідчує, що дисертант застосував оригінальний принцип структуризації матеріалу, що дозволило забезпечити чіткість викладення матеріалу проведених досліджень.

Оформлення автореферату відзначається ідентичністю, логікою та послідовністю викладу, відповідністю подання наукових результатів положенням дисертації.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, показано зв'язок дослідження з науковими програмами, планами й темами, визначено мету, об'єкт, предмет, завдання та методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, подано інформацію про апробацію результатів роботи та публікації за матеріалами дисертаційного дослідження.

У першому розділі «Сучасні погляди на формування тестів фізичної підготовки військовослужбовців» присвячений теоретичному аналізу

літератури, щодо вивчення особливостей військово-професійної діяльності, з'ясуванні змісту перевірки та оцінювання фізичної підготовленості військовослужбовців, готовності їх до військово-професійної діяльності.

У **другому розділі** «Методи й організація досліджень» наведено відповідні досліджуваному аспекту методи (теоретичний аналіз і узагальнення, анкетне опитування, експеримент, методи математичної статистики), дані про контингент який приймав участь у дослідженні і поетапний порядок організації проведених досліджень.

У **третьому розділі** «Ефективність чинної системи перевірки та оцінювання фізичної підготовленості та її взаємозв'язок з військово-професійною підготовкою» наведено дані, які отримано в результаті здійснених досліджень, це: визначення рівня загальної, спеціальної та прикладної фізичної підготовленості військовослужбовців; аналізі фізичної підготовленості кандидатів до вступу у вищий військовий навчальний заклад; аналізі керівних документів щодо проведення перевірки та оцінювання військовослужбовців з фізичної підготовки; дослідження змісту тестів перевірки та оцінки фізичної підготовленості військовослужбовців різних іноземних держав; визначенні взаємозв'язку фізичної підготовленості та професійної підготовки військовослужбовців; дослідження суб'єктивної думки учасників бойових дій щодо важливості фізичної підготовленості.

У **четвертому розділі** «Обґрунтування та експериментальна перевірка авторського тесту фізичної підготовленості військовослужбовців Збройних сил України» обґрунтовано та експериментально перевірено авторський тест фізичної підготовленості військовослужбовців. При обґрунтуванні тесту «придатності» та готовності військовослужбовців до виконання завдань за призначенням враховано залежність результатів тактичної, інженерної, вогневої підготовленості військовослужбовців від рівня їх фізичної підготовленості, динаміки рухової активності, характеру фізичних навантажень, спрямованості і варіативності керувань фізичних навантажень під час виконання службово-бойових завдань.

Дисертантом встановлено, що різниця кореляційної залежності (r) між показниками авторського тесту «придатності» та вправ чинної Настанови з фізичної підготовки до військово-професійної підготовленості є достовірною та становить 0,511. Як підсумок – авторський тест «придатності» більш повно, в порівнянні з перевірочними вправами чинної Настанови з фізичної підготовки, надає змогу визначати військовослужбовців, які за своїм рівнем фізичної готовності та набуття військово-прикладних рухових умінь здатні ефективно виконувати службово-бойові функції за професійним призначенням.

У п'ятому розділі дисертантом, на основі отриманих результатів, охарактеризовано повноту вирішення завдань дисертаційного дослідження, у ході виконання якого отримано три групи результатів, що підтверджують і доповнюють наявні досі розробки, а також отримано цілком нові дані.

Висновки дисертаційної роботи Одерова А.М. відображають результати аналізу й узагальнення літературних джерел, витікають із отриманих результатів досліджень і свідчать, що поставлені у роботі завдання сприяли вирішенню важливого науково-прикладного завдання – розробці тесту фізичної підготовленості, який забезпечує більш повну характеристику бойової готовності військовослужбовців до виконання службово-бойових функцій за професійним призначенням.

Поставлені завдання дисертаційної роботи повноцінно розкривають тему дослідження, переконливо висвітлюють наукову новизну та практичну значущість. Достовірність отриманих результатів дисертації підтверджується тривалістю дослідження, правильно підібраними методами математичної статистики та обробки даних. Висновки коректні, відповідають поставленим у дослідженні завданням.

Разом з позитивними сторонами дисертаційної роботи слід відзначити певні недоліки, технічні помилки та дискусійні питання:

1. У вступі:

- під час посилання на зв'язок з науково-дослідною роботою не вказано в якості кого виступав здобувач – виконавця, відповідального виконавця чи керівника науково-дослідної роботи;

- завдання дослідження № 3 та № 4, що стосується відповідності авторського тесту «придатності» професійній готовності військовослужбовців дублюються. Доцільне пояснення, що саме малося на увазі в кожному завданні;

- в науковій новизні відсутня констатація того, чим відрізняються наукові положення, що виносяться на захист від відомих раніше.

2. У першому розділі, при наявності опису наукових думок дослідників щодо досліджуваного аспекту, відсутній критичний аналіз робіт попередників і не акцентовано увагу на питаннях, що залишились не вирішеними.

3. З наданої у другому розділі інформації незрозуміло в яких військових частинах проходили службу та які терміни служби курсантів, офіцерів та військовослужбовців військової служби за контрактом, яких було задіяно у проведенні формувального та констатувального експериментів?

4. В третьому розділі було проведено анкетування фахівців фізичної підготовки та військовослужбовців, які приймали безпосередню участь в зоні АТО, але відсутня інформація щодо перевірки авторської анкети на коефіцієнт конкордації.

5. В тексті дисертаційного дослідження (ст. 57) вказується на перевірку авторського тесту «придатності» на валідність, але в авторефераті та у вступі дисертаційної роботи в підрозділі «методи дослідження» не представлено методику за якою відбувалася перевірка.

6. Діаграми на рис. 3.2-3.4 повторюють інформацію, яку вже надано у таблиці 3.2.

7. За змістовним наповненням матеріал підрозділу 3.3 «Дослідження змісту тестів перевірки та оцінки фізичної підготовленості військовослужбовців різних іноземних держав» доцільніше розмістити в «оглядовій» частині першого чи «обґрунтовальній» частині авторського тесту четвертого розділів дисертації.

8. У висновках не повністю розкрито друге завдання дисертаційної роботи – не відображено результати професійної підготовленості військовослужбовців на етапі констатувального експерименту.

9. У списку використаних джерел відсутні зазначені у вступі звіти про виконання науково-дослідних робіт, згідно яких виконано та з якими пов'язане виконання дисертаційного дослідження.

Зазначені зауваження не є принциповими та не знижують загальної позитивної оцінки, наукової та практичної значущості результатів дисертації Одерова Артура Михайловича.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Виходячи з актуальності теми роботи, наукової новизни, практичної значущості та обсягу наданого в дисертації «Обґрунтування тесту фізичної підготовленості військовослужбовців» матеріалу, вважаю роботу Одерова Артура Михайловича завершеною науковою працею, яка відповідає п.п. 9, 11–13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567, а сам дисертант заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Офіційний опонент:

Провідний науковий співробітник Наукового центру Повітряних сил Харківського національного університету Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба доктор наук з фізичного виховання та спорту професор

О.М. Ольховий

Підпис Ольхового О.М. засвідчую:

ТВО начальника штабу

Харківського національного університету Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба

А.А. Лук'янчиков

Прикарпатський національний університет ім. Василя Стуса
03.02-11/01
16 01 17